

16.10.2019

MML 9607/00 08/2019

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo@lvm.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 25.9.2019, LVM/1297/03/2019 / LVM023:00/2019

MAANMITTAUSLAITOKSEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LIIKENNEJÄRJESTELMÄSTÄ JA MAANTEISTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Maanmittauslaitos lausuu luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (ns. maantielain) muuttamisesta ja eräksi siihen liittyvien lakien muuttamisesta (korjauspaketti) seuraavaa.

Maanmittauslaitos kannattaa tehtyjä muutosehdotuksia ns. maantielakiin, ratalakiin ja yksityistielakiin. Muista lakipakettiin sisällyttävistä laeista Maanmittauslaitos ei lausu, koska ne eivät suorainaisesti liity sen lakisääteisiin tehtäviin.

Maanmittauslaitos tuo seuraavassa esille eräitä asioita, joiden se olisi nähnyt olevan tarpeellisia sisällyttää lakipakettiin. Maanmittauslaitos toivoo, että esitettävät muutokset vastaisuudessa sisällytettäisiin sitä koskeviin Liikenne- ja viestintäviraston hallinnonalalle kuuluviin, Maanmittauslaitosta koskeviin lakeihin sikäli kuin esitettäviä muutoksia ei enää nyt voida ottaa huomioon.

Ehdotettuun lakipakettiin yksityistielain 65 §:n 3 momenttia on ehdotettu seuraavaksi.

Käräjäoikeuden päätösvaltaisuudesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 2 luvussa. Maa- ja metsätalouden oikeusministeriö voi osallistua asian valmisteluun.

Maanmittauslaitos toteaa, että valmistelijan rooli käräjäoikeuden riita-asioissa poikkeaa tavanomaisesta valitukseen perustuvan maa- ja metsätalouden oikeusministeriön valmistelusta. Riita-asioissa siviiliprosessissa valmisteluun osallistuva oikeuden jäsen osallistuu myös asian ratkaisemiseen. Nyt ehdotetun yksityistielain 65 §:n mukaan maa- ja metsätalouden oikeusministeriöllä ei kuitenkaan olisi mahdolli-

16.10.2019

MML 9607/00 08/2019

suutta osallistua varsinaiseen asian ratkaisemiseen. Maanmittauslaitos ehdottaa yksityistielain 65 §:n 3 momentin viimeistä virkettä koskien ratkaisukokoonpanoa seuraavanlaisiksi:

Lisäksi oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:n säädetyssä kokoonpanossa voi jäsenenä olla lainoppineen jäsenen asemesta maoikeusinsinööri tai sanotun luvun 11 §:ssä säännellyssä tapauksessa yhden tuomarin kokoonpanoa voidaan vahventaa maoikeusinsinöörillä.

Tällöin käräjäoikeudessa voidaan aina kutsua maoikeusinsinööri asian valmisteluun sekä tarvittaessa yksityistielakiin liittyvää substanssiosaamista ottaa maoikeusinsinööri ratkaisukokoonpanon täysivaltaiseksi jäseneksi. Maanmittauslaitos katsoo, että yksityistielaisissa säännellyt tiekuntien toimintaa koskevat asiat tulevat näin yleisesti tarkastellen parhaalla mahdollisella asiantuntemuksella valmisteltaviksi ja ratkaistaviksi.

Nyt kysymyksessä olevaan lakipakettiin liittyy sääntelyä liittymäluvasta yksityistielästä maantielle sekä ns. maantielain 37 §:ään että yksityistielain 26 §:ään.

Kumottua yksityistielain 99 b §:ää (916/2011) vastaava säännös on jäänyt pois 1.1.2019 voimaan tulleesta uudesta yksityistielästä, 560/2018. Maanmittauslaitos katsoo, että hallituksen esityksessä HE 265/2009 vp. (sivut 25 – 26) esitetyt perustelut, jotka koskevat hyvin riitaista yksityistietoimitusta, ovat yhä valideja. Pääsääntöisesti yksityistietoimituksen toimitusinsinöörin kuitenkin tulisi antaa liittymälupahakemus asianosaisen suorittavaksi.

Maanmittauslaitoksessa oletetaan, että 99 b §:ää vastaava sääntely on jäänyt pois tielainsäädännöstä ilmeisen tarkoituksellisesti. Liikenne- ja viestintäministeriössä on nimittäin katsottu, että yksityistielaisissa tarkoitetun tieoikeuden antamisella ja liittymä- tai tasoristeyslupalla ei ole juridista edellytysuhdetta toisiinsa, vaikka *de facto* tieoikeuden käyttäminen voi tosiasias-
assa edellyttää liittymä- tai tasoristeyslupaa. Vanhassa yksityistielaisissa ollut uudehkoa säännöstä on pidetty ongelmallisena muun muassa, koska on hyvin poikkeuksellista, että viranomaisen voisi hakea hallinnollista lupaa jonkin asianosaisen tai asianosaisryhmän puolesta ja osin jopa näiden tahdon vastaisesti. Luvan hakeminen voi edellyttää turvallisuutta ym. koskevia selvityksiä, joiden kustannukset sekä lupamaksut tulisivat kaikkien asianosaisten maksettaviksi. Ministeriö katsoo, että jäisi epäselväksi, olisiko tiekunnalla tai tieosakkailla asiassa puhevaltaa. Yksitystietoimituksessa voi myös olla se tilanne, ettei tieosakkaita tai tiekuntaa ole vielä olemassa. Väyläviraston käsityksen mukaan parempi ratkaisu on, että toimitusmenetelyssä tarvittaessa pyydetään lausunto ELY-keskukselta/rataverkon haltijalta, mikäli luvan tarve ilmenee.

Maanmittauslaitos kuitenkin esittää, että vielä harkittaisiin kumotun yksityistielain (358/1962) 99 b §:n säännöksen (916/2011) sisällyttämistä yksityistielakiin HE 265/2009 vp. sivuilla 25 – 26 esitetyin perustein.

16.10.2019

MML 9607/00 08/2019

Yksityistielain mukaisessa menettelyssä perustettavan uuden tiekunnan toiminnan alkaminen on jäänyt sääntelemättä 1.1.2019 voimaan tulleessa yksityistielaisissa, 560/2018. Lainsäätäjän tulisi harkita säätää riitaisten tieosakkaiden ollessa kysymyksessä tiekunnan toiminnan aloittamisesta. Tie-kunnan merkitsemisen ajankohta yksityistierekisteriin olisi muuhun yhteisölainsäädäntöön reflektoiden looginen yksityistielaisissa tarkoitetun tiekunnan syntymisen alkamishetki.

Maanmittauslaitos tuo lisäksi esille sen, että ns. maantielaisissa, ratalaisissa ja yksityistielaisissa säänneltyjen kiinteistötoimitusten kiinteistörekisteriin merkitsemisen ajankohta tulisi ottaa uudelleen harkittavaksi. Kiinteistörekisterin ajantasaisuuden yhä suurempi vaatimus edellyttää ajantasaista tietoa kiinteistöjaotuksesta ja rekisteriyksiköistä. Tie- ja ratatoimitusten merkitseminen kiinteistörekisteriin toimituksen lopettamishetkellä olisi säädettävä pääsäännöksi. Tämä luonnollisesti ei tarkoittaisi sitä, että muutoksenhaku, kuten valittaminen, tulisi oikeusturvakeinona merkityksettömäksi. Kiinteistörekisteristä kävisi ilmi, jos esim. tieoikeus on vielä lainvoimaa vailla. Lisäksi meneillään oleva muutoksenhakuprosessi kävisi ilmi ja selväksi rekisterimerkinnöistä kenelle tahansa kiinteistön hankintaa suunnittelevalle tai viranomaistyössä. *De facto* maa- ja metsätalouden valitukset johtava harvoin muutoksiin kiinteistöjaotuksessa. Tieasioissa on hyvin usein kysymys vai erimielisyydestä korvauksista tai yksityisteillä tienpidosta.

Maanmittauslaitos pahoittelee lausunnon antamisen jäämistä aivan annetun määräajan viime hetkille. Maanmittauslaitos pyytää, että lausunto otetaan kuitenkin huomioon. Kaikki edellä esitetyt asiat ovat Maanmittauslaitoksen toiminnan kannalta tärkeitä.

Pääjohtajan sijaisena
maanmittausneuvos
KULA

MARKKU MARK-
Markku Markkula

Tiedoksi

Pääjohtaja Arvo Kokkonen, Maanmittauslaitos